

Matuszewski, Adam

"Słownik biograficzny techników polskich", Z. 10, Warszawa 1999 :
[recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 45/3-4, 275-276

2000

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wawrzyniec Grzymała Goślicki: *O senatorze doskonałym księgi dwie. W których są wyjaśnione obowiązki urzędników oraz szczęśliwe życie obywateli i pomyślność państwa (1568)*. Z języka łacińskiego przełożył Tadeusz Bieńkowski. Opracował Mirosław Korolko. Kraków 2000 Wydawnictwo Arcana, 562 s. (Karta tytułowa i tekst również w języku łacińskim).

Książka zawiera pierwsze tłumaczenie pracy Goślickiego na język polski oraz trzecią edycję jej oryginalnej wersji łacińskiej. Pierwsze dwa łacińskie wydania tej pracy ukazały się w 1568 r. w Wenecji i w 1593 r. w Bazylei. W swoim traktacie Goślicki stara się przedstawić wzorzec etyczny senatora, podporządkowany służbie Rzeczypospolitej. Odwołuje się przy tym do wzorców senatora przedstawionych w pracach Arystotelesa, Platona i Cyserona oraz analizuje wpływ tych pisarzy na kształtowanie się wzorców moralnych chrześcijańskich władców europejskich. Widocznym wyrazem tego wpływu jest dla Goślickiego, między innymi, odnotowany przez niego, fakt, iż Jagiellonowie, mimo że nie znali Platona i Arystotelesa, zbudowali swoje państwa na zasadach przez nich upowszechnianych. Autor podkreśla, iż najważniejszą rzeczą dla króla i senatora jest miłość ojczyzny i posłuszeństwo prawu, które razem z obyczajami są fundamentem wspólnej rzeczy.

Przemysława Matuszewska: *Gry z adresatem. Studia o poezji i epistolografii wieku oświecenia*. Wrocław 1999 Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 222 s.

Książka jest zbiorem rozpraw, artykułów i esejów Przemysławy Matuszewskiej pisanych w ciągu 30 lat. Ich wspólnym motywem jest zainteresowanie autorki relacjami osobowymi w literaturze oświeceniowej, zwłaszcza w poezji tych czasów, często korzystającej z form bezpośredniego zwrotu do adresata. Tom rozpoczyna obszerne studium o liście poetyckim w świadomości literackiej epoki. W kolejnych artykułach autorka rozpatruje do czego służyły poetom stanisławowskim formy epistolarne, jakie wyzwania stawiali publicznie innym pisarzom i jak ich komplementowali lub zwalczali, jakie gry prowadzili z czytelnikami swoich wierszy.

Słownik biograficzny techników polskich. Z. 10. Warszawa 1999 Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT, 216 s.

W 1999 r. ukazał się zeszyt 10, wydawanego od 1989 r. przez Federację Stowarzyszeń Naukowo – Technicznych NOT *Słownika biograficznego techników polskich*. Słownik zawiera biogramy osób niezujących, zarówno rodowitych

Polaków, jak również osób innej narodowości, które przyjęły obywatelstwo polskie, działających na terenie ziem polskich lub innych krajów świata. Omawiany zeszyt, podobnie jak zeszyty poprzednie, posiada alfabetyczny układ haseł od A do Z oraz zaopatrzone jest w zbiorczy indeks nazwisk, obejmujący nazwiska osób uwzględnionych we wszystkich 10 tomach *Słownika*. Na końcu omawianego tomu zamieszczono ryciny przedstawiające Domy Technika w Bydgoszczy, Wrocławiu i Warszawie.

Burkhard S t a u t z : *Die Astrolabiensammlungen des Deutschen Museums und des Bayerischen Nationalmuseums*. München 1999 Oldenbourg, X, 425 s., il.

W pierwszej części książki autor przedstawił historię wynalazków i ich wykorzystania od 800 do 1900 r. Scharakteryzował również główne ośrodki ich produkcji i podał specyfikę poszczególnych typów astrolabiów związanych z miejscem ich powstania. Wyróżnił wśród nich, między innymi, astrolabia syryjskie, egipskie, jemeńskie, hiszpańskie, francuskie, angielskie, flamandzkie, niemieckie, włoskie, chińskie i in. W drugiej części opisał 19 astrolabiów zgromadzonych w Deutsches Museum w München. Książkę uzupełniają fotografie różnych typów astrolabiów oraz indeks nazwisk.

Witold S y g o c k i : *Słowo i obraz. Przenikanie znaczeń Georgia O'Keeffe*. Kielce 2000 Wydawnictwo Szumacher, 139 s.

W książce autor podejmuje problem przenikania sztuk malarskich do świata książek. Zagadnienie to rozpatruje na przykładzie zestawienia tematyki prac malarskich amerykańskiej artystki Georgii O'Keeffe oraz wybranych utworów literackich takich polskich pisarzy, jak: Leopold Staff, Halina Poświatowska, Kazimiera Iłakowiczówna, Jerzy Andrzejewski, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, Józef Górecki. Wymienioną problematykę autor stara się także zobrazować na wybranych przykładach iluminowanych kodeksów średniowiecznych oraz takich współczesnych formach prezentacji wizualnej, jak: plakat, reklama, komiks, mapy, traktaty astrologiczne oraz film. Podsumowując swoje rozważania, autor stwierdził, że granice dla słów i obrazów zostały pokonane, czego dowodem mogą być wystawy prezentowane w muzeach i galeriach, gdzie pokazywane są nie tylko malarstwo, rzeźba i inne rodzaje sztuk plastycznych, lecz także książki.